

Druge laboratorijske vežbe iz TEKa - prvi zadatak

Vladimir Vincan

Decembar 2020

1 Redukovani tablo jednačina

1.1 SKZ+KR

1:

$$i_L(t) = -\frac{u(t)}{R}$$

2:

$$C \frac{du_C(t)}{dt} = \beta i_L(t)$$

1.2 NKZ+KR

I:

$$u_g(t) + L \frac{di_L(t)}{dt} = u(t)$$

1.3 Dimenzije

Pošto graf ima 5 grana, i svakoj grani pridružujemo po napon i struju, sledi da je maksimalan broj jednačina 10. Te jednačine dolaze sa 3 mesta:

- Konstitutivnih relacija kojih ima 5 (za svaku granu).
- Strujnog Kirhofovog zakona, jednačina ima $N-1$ (N je broj čvorova).
- Naponskog Kirhofovog zakona, jednačina ima $E-N+1$ (E je broj grana).

Maksimalni tablo: 10 jednačina x 10 nepoznatih.

Redukovani tablo: 3 jednačine x 3 nepoznate.

2 Jednačine stanja i izlazna jednačina

2.1 JS

$$\begin{bmatrix} \frac{du_C(t)}{dt} \\ \frac{di_L(t)}{dt} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 & \frac{\beta}{C} \\ 0 & -\frac{R}{L} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_C(t) \\ i_L(t) \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ -\frac{1}{L} \end{bmatrix} [u_g(t)]$$

$$\underline{\dot{x}} = \underline{\tilde{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{B}}\underline{w}$$

2.2 IJ

$$[u(t)] = [0 \quad -R] \begin{bmatrix} u_C(t) \\ i_L(t) \end{bmatrix} + [0] [u_g(t)]$$

$$\underline{y} = \underline{\tilde{C}}\underline{x} + \underline{\tilde{D}}\underline{w}$$

3 Rešavanje JS+IJ

3.1 Leva strana RUI

$$P_2[s] = \det(sI - A) = \begin{vmatrix} s & -\frac{\beta}{C} \\ 0 & s + \frac{R}{L} \end{vmatrix} = s(s + \frac{R}{L}) = s^2 + \frac{R}{L}s$$

Sledi da leva strana RUI iznosi:

$$\underline{\ddot{y}} + \frac{R}{L}\underline{\dot{y}}$$

3.2 Desna strana RUI

$$\underline{y} = \underline{\tilde{C}}\underline{x} + \underline{\tilde{D}}\underline{w} = [0 \quad -R] \underline{x} + [0] \underline{w}$$

$$\begin{aligned} \underline{\dot{y}} &= \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{x}} + \underline{\tilde{D}}\underline{\dot{w}} = \underline{\tilde{C}}(\underline{\tilde{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{B}}\underline{w}) + \underline{\tilde{D}}\underline{\dot{w}} = \underline{\tilde{C}}\underline{\tilde{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{C}}\underline{\tilde{B}}\underline{w} + \underline{\tilde{D}}\underline{\dot{w}} \\ &= [0 \quad -R] \begin{bmatrix} 0 & \frac{\beta}{C} \\ 0 & -\frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{x} + [0 \quad -R] \begin{bmatrix} 0 \\ -\frac{1}{L} \end{bmatrix} \underline{w} + [0] \underline{\dot{w}} \\ &= \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{w} + [0] \underline{\dot{w}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \underline{\ddot{y}} &= \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{B}}\underline{w} + \underline{\tilde{D}}\underline{\ddot{w}} = \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{A}}(\underline{\tilde{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{B}}\underline{w}) + \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{B}}\underline{w} + \underline{\tilde{D}}\underline{\ddot{w}} \\ &= \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{A}}\underline{\tilde{A}}\underline{x} + \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{A}}\underline{\tilde{B}}\underline{w} + \underline{\tilde{C}}\underline{\dot{B}}\underline{w} + \underline{\tilde{D}}\underline{\ddot{w}} \\ &= \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & \frac{\beta}{C} \\ 0 & -\frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 \\ -\frac{1}{L} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{\dot{w}} + [0] \underline{\ddot{w}} \\ &= \begin{bmatrix} 0 & -\frac{R^3}{L^2} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} -\frac{R^2}{L^2} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{\dot{w}} + [0] \underline{\ddot{w}} \end{aligned}$$

Dakle, dobijemo sledeće jednačine, koje treba da ubacimo u levu stranu RUI:

$$\begin{aligned}\dot{\underline{y}} &= \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \dot{w} \\ \ddot{\underline{y}} &= \begin{bmatrix} 0 & -\frac{R^3}{L^2} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} -\frac{R^2}{L^2} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \dot{w} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \ddot{w} \\ RUI : \ddot{\underline{y}} + \frac{R}{L} \dot{\underline{y}} &= \\ &= \begin{bmatrix} 0 & -\frac{R^3}{L^2} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} -\frac{R^2}{L^2} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \dot{w} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \ddot{w} \\ &+ \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^3}{L^2} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} \frac{R^2}{L^2} \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \dot{w} \\ &= \begin{bmatrix} 0 & 0 \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \underline{w} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \dot{w} + \begin{bmatrix} 0 \end{bmatrix} \ddot{w}\end{aligned}$$

3.3 RUI

Konačno, uvrštavanjem leve i desne strane, dobijemo RUI:

$$\ddot{\underline{y}} + \frac{R}{L} \dot{\underline{y}} = \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \dot{w}$$

4 Početni uslovi

$$\underline{y} = \begin{bmatrix} 0 & -R \end{bmatrix} \underline{x}$$

$$\dot{\underline{y}} = \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \underline{x} + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{w}$$

Početni uslovi se dobijaju kada uvrstimo $t=0_-$:

$$\underline{y}(0_-) = \begin{bmatrix} 0 & -R \end{bmatrix} \underline{x}(0_-)$$

$$\dot{\underline{y}}(0_-) = \begin{bmatrix} 0 & \frac{R^2}{L} \end{bmatrix} \underline{x}(0_-) + \begin{bmatrix} \frac{R}{L} \end{bmatrix} \underline{w}(0_-)$$

U zadatku su nam date početne vrednosti za \underline{x} , dok nam je data funkcija \underline{w} pa možemo izračunati početnu vrednost.

$$\underline{x}(0_-) = \begin{bmatrix} u_C(0_-) \\ i_L(0_-) \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} U \\ I \end{bmatrix}$$

$$\underline{w}(0_-) = [u_g(0_-)] = \left[U e^{-\frac{0}{\tau}} \right] = [U]$$

Sledi:

$$\underline{y}(0_-) = [-RI]$$

$$\dot{\underline{y}}(0_-) = \left[\frac{R(RI+U)}{L} \right]$$

5 Nalaženje rešenja RUI

5.1 Homogeni deo

Rešenja karakterističnog polinoma $P_2[s] = s^2 + \frac{R}{L}s$ su $s_1 = 0$ i $s_2 = -\frac{R}{L}$.
Sledi da homogena jednačina ima sledeći oblik:

$$y_h(t, K_1, K_2) = K_1 + K_2 e^{-\frac{R}{L}t}$$

5.2 Partikularni deo

Ulazni signal $u_g(t)$ je oblika $Ue^{-\frac{t}{T}}$, odnosno $s_f = -\frac{1}{T}$.

Ako je $s_f = s_2$, imamo rezonanciju, pa će partikularno rešenje biti oblika:

$$y_p(t, A) = Ate^{-t/T}$$

U suprotnom, partikularno rešenje će biti oblika:

$$y_p(t, A) = Ae^{-\frac{t}{T}}$$

5.2.1 Rezonancija, $T = \frac{L}{R}$

$$y_p(t, A) = Ate^{-\frac{t}{T}}$$

$$\dot{y}_p(t, A) = Ae^{-\frac{t}{T}} - \frac{A}{T}te^{-\frac{t}{T}}$$

$$\ddot{y}_p(t, A) = -\frac{2A}{T}e^{-\frac{t}{T}} + \frac{A}{T^2}te^{-\frac{t}{T}}$$

$$u_g(t) = Ue^{-\frac{t}{T}}$$

$$\dot{u}_g(t) = -\frac{U}{T}e^{-\frac{t}{T}}$$

Uvrštavanjem u RUI dobijemo:

$$\ddot{y}_p(t, A) + \frac{R}{L}\dot{y}_p(t, A) = \ddot{y}_p(t, A) + \frac{1}{T}\dot{y}_p(t, A) = \frac{R}{L}\dot{u}_g(t) = \frac{1}{T}\dot{u}_g(t)$$

$$-\frac{2A}{T}e^{-\frac{t}{T}} + \frac{A}{T^2}te^{-\frac{t}{T}} + \frac{A}{T}e^{-\frac{t}{T}} - \frac{A}{T^2}te^{-\frac{t}{T}} = -\frac{U}{T^2}e^{-\frac{t}{T}}$$

$$A = \frac{U}{T}$$

Konačno, partikularni deo je sledeći:

$$y_p(t) = \frac{U}{T}te^{-\frac{t}{T}}$$

5.2.2 Nema rezonancije, $T \neq \frac{L}{R}$

$$\begin{aligned}y_p(t, A) &= Ae^{-\frac{t}{T}} \\ \dot{y}_p(t, A) &= -\frac{A}{T}e^{-\frac{t}{T}} \\ \ddot{y}_p(t, A) &= \frac{A}{T^2}e^{-\frac{t}{T}} \\ u_g(t) &= Ue^{-\frac{t}{T}} \\ \dot{u}_g(t) &= -\frac{U}{T}e^{-\frac{t}{T}}\end{aligned}$$

Uvrštavanjem u RUI dobijemo:

$$\begin{aligned}\ddot{y}_p(t, A) + \frac{R}{L}\dot{y}_p(t, A) &= \frac{R}{L}\dot{u}_g(t) \\ \frac{A}{T^2}e^{-\frac{t}{T}} - \frac{AR}{LT}e^{-\frac{t}{T}} &= -\frac{UR}{LT}e^{-\frac{t}{T}} \\ \frac{A}{T} - \frac{AR}{L} &= -\frac{UR}{L} \\ A\frac{L - RT}{LT} &= -\frac{UR}{L} \\ A &= -\frac{URT}{L - RT}\end{aligned}$$

Konačno, partikularni deo je sledeći:

$$y_p(t) = \frac{URT}{L - RT}e^{-\frac{t}{T}}$$

5.3 Nalaženje konstanti homogenog dela

5.3.1 Rezonancija, $T = \frac{L}{R}$

$$\begin{aligned}y(t, K_1, K_2) &= y_p(t) + y_h(t, K_1, K_2) \\ &= \frac{U}{T}te^{-\frac{t}{T}} + K_1 + K_2e^{-\frac{R}{L}t} \\ &= \frac{U}{T}te^{-\frac{t}{T}} + K_1 + K_2e^{-\frac{t}{T}} \\ \dot{y}(t, K_1, K_2) &= -\frac{U}{T^2}te^{-\frac{t}{T}} + \frac{U}{T}e^{-\frac{t}{T}} - \frac{K_2}{T}e^{-\frac{t}{T}}\end{aligned}$$

Konstante nalazimo iz početnih uslova:

$$\begin{aligned}y(0_-) &= -RI \\ \dot{y}(0_-) &= \frac{R(RI + U)}{L} = \frac{RI + U}{T}\end{aligned}$$

Rešavanjem dobijamo:

$$\begin{aligned} +K_1 + K_2 &= -RI \\ \frac{U}{T} - \frac{K_2}{T} &= \frac{RI + U}{T} \\ K_2 &= -RI \\ K_1 &= 0 \end{aligned}$$

Konačno rešenje RUI:

$$y(t) = u(t) = \frac{U}{T}te^{-\frac{t}{T}} - RIe^{-\frac{t}{T}}$$

5.3.2 Nema rezonancije, $T \neq \frac{L}{R}$

$$\begin{aligned} y(t, K_1, K_2) &= y_p(t) + y_h(t, K_1, K_2) \\ &= \frac{URT}{L - RT}e^{-\frac{t}{T}} + K_1 + K_2e^{-\frac{R}{L}t} \\ \dot{y}(t, K_1, K_2) &= -\frac{UR}{L - RT}e^{-\frac{t}{T}} - \frac{K_2R}{L}e^{-\frac{R}{L}t} \end{aligned}$$

Konstante nalazimo iz početnih uslova:

$$\begin{aligned} y(0_-) &= -RI \\ \dot{y}(0_-) &= \frac{R(RI + U)}{L} \end{aligned}$$

Rešavanjem dobijamo:

$$\begin{aligned} \frac{URT}{L - RT} + K_1 + K_2 &= -RI \\ -\frac{UR}{L - RT} - \frac{K_2R}{L} &= \frac{R(RI + U)}{L} \\ K_2 &= -\frac{UL}{L - RT} - RI - U \\ K_1 &= U + \frac{U(RT - L)}{L - RT} = U - U = 0 \end{aligned}$$

Konačno rešenje RUI:

$$y(t) = u(t) = \frac{URT}{L - RT}e^{-\frac{t}{T}} + \left(-\frac{UL}{L - RT} - RI - U\right)e^{-\frac{R}{L}t}$$